

האשה נקנית פרק ראשון קידושי יב.

עין משפט נר מצוה

קו א מיי פ"ד מהל' עבדים הל' ג סמנ עין פה:
ב (מיי פ"ה מהל' שקלים הל' ג ופ"ג מהל' טוען ונל' טען לה' א טוע"ע ח"מ ס' חכ סעי' מז י"ד ס' זה סעי' א):
קו ג ד מיי פ"ד מהל' אישות הל' יט סמנ עין ממ טוע"ע אה"ע סמנ לא סעיף ג:

תוס' ר"י הוקן

שש מעה כסף דינר. דינר של כסף הוא שש מעין. והיישין שמה שיה פירוטה (במד'.) איכא מאן דאמר דאי דיענין בודאי דוכתא דשהו ביה פירוטה מקודשת ודאי. והיעיק דאפילו דיענין דוכתא דשהו פירוטה היה ספק מקודשת, הואיל ובהאי דוכתא לא שוה פירוטה, והספק הוא אי שוה פירוטה דאמרו חכמים בהאי דוכתא דקדיש ביה דוקא, או אפילו שוה בשום מקום אע"פ שאינו שוה כאן שמה יגיע זה לשם וישוה פירוטה, הילכך יש להושי בכל שוה כסף שקדשו בו שמה יש מקום בעולם שישוה זה פירוטה. מיהו כי הויא ספק הני מלי ברבי המתקיים, אבל דבר שאינו מתקיים לא הויא ספק מקודשת, דהא בהאי דוכתא לא שוה פירוטה ואינו מגיע לה בשום מקום שישוה כלום שהרי קודם הגיעו שם יפסד, וכן דעת הר"ם [אישות פ"ד ה"ט]. ואיכא מאן דאמר דאפילו במה שאינו מתקיים ואינו שוה פירוטה כאן מקודשת מספק, ומפרש שאין הספק ברעת חכמים אלא דגורנין האי דוכתא דלא שוה אטו ההוא דשהו. ולא נהירא, שאין מקום לזאת הגזירה, שכל שקדשו בשוה כסף יענינו אם יש שם שוה כסף אם לא, ובלאו הכי לא אפשר הילכך לא נפיק מינה חרובא. (וזה דאורזי) (וזה דאורזי). אגודה של מוכין. אבנא דכחולא. אבן של כחל (שהיה) [שהיא] דומה לכחול. וקא מעיין בה. שאם יבא אחר ויקדש אי הוה קדושיין אם לא. ור"ש פי' שבה אחר וקדשה בפרוטה. לא סבר לה [דשמואל]. ואי אין בה כאן שוה פירוטה אינה מקודשת כלל וזאם בא אחר וקדשה מקודשת לשני. קדישה. ועכשיו הולכה.

לא ס"ד. שהיא נקנית בדבר שאין בו גירוע מאחר שנכתב גירוע כאן: דומיא דיעוה. כי היכי דאמר לענין ייעוד שנכתב עמו אשר לא יעדה. ולמנו שרשאי האדון ליעדה לו בתוך שני אמהות ומהיה מקודשת לו אם יאמר לה אם מיועדת לי כמה שיש לי עליך ואין לך רכין כסף אחר ואמר לקמן (דף יח:) אין אציה רשאי למוכרה לקרובים שהיא אסורה להם משום ערוה לפי שאין אני מקיים זה אשר לא יעדה וגירוע נמני כיעוד מה ייעוד אע"ג כו': וקידושי אשה כו'. מסקנה דמלתא דר"ל היא דקא מסיק ואומר טעמא דב"ש כדמוקיה: אף אשה כפרוטה לא מיקדשה. דגמרינן מקידושי ייעוד: פלגא דינר. ואיכא גירוע עד פרוטה: כיון דאפיקתיה מפרוטה. אלמא חשיבותא צעי' אוקמה אדינר דחשיב: כהפקה. לנקות בדבר מועט ומדברנן הוא דקאמרי לה ב"ש דאפקיעה רבנן לקידושין הפוחמין מדינר: כל דהו. כל מה שהדורות פשנים את המטבע פעמים שפוחמין פעמים שמוסיפין ממנהקלס: שיער ר' סימאי. מעשה זה לפניו באשה שנתקדשה בפרוטה והלך להיות שוה אחד משמנה באיסק וצטיל את הקידושין: אחד מששה. לקמן מפרש פלוגמיהו: א"ל רב יוסף. לכציי: אי הני. דאין פרוטה פחותה ממחלן: היינו דפנינא. שאני שונה בתורת הכניס את מחצו כו': השפא. אם הוא אחד משמנה באיסק האיטלקי: אלפים. פרוטות: לא הוו. בשני סלעים כדפרישית בסמוך: יומר אלפים קרי להו. משנה זו שניה אלל נהנה מן הקדש שמציא על בניית פרוטה אשם בכסף שקלים לא ותשוב להתרחק מן העבירה אף על השוגג לרין כפרה גדולה כגון זו: א"ל הווא סבא. טועה אתה במשנה זו דאנא תנינא לה וקרוב לאלפים מנינא זה: אלפא וחמש מאה ותלתין ושיפא הויין. שהסלע ד' דינרין והדינר כ"ד איסקים כדלקמן ואי איסק שמנה פרוטות לעולם נמלא ק"ש פרוטות דדינר והשמן דינר בששמי סלעים עולים כל אחד מאתים פרוטות חסר שמנה הרי אלף ותקל"ו: כיון דנפקא אלף השני מחציו שלשים וששה קרוב לאלפים קרי ליה: פוגריונין איסרין מסממים קונטריונין. מיני מטבעות הס קטנות זו מזו וכן הדריסין הנלין שמנין: נמלא פרוטה אחד מששה. שהאיסק אחד מכ"ד דינר (כדקאמרת אכל הפרוטות גדולות ממה שאמרת שהדינר שש מעה והמענה ג' הדריסים הרי י"ח הדריסים לדינר והם שלשים ושש הנלין והם שבעים ושנים שמנין והם קמ"ד פרוטות חלקם לכ"ד חלקים ומלא ששה בכל חלק הרי שש פרוטות לאיסק שהו אחד מכ"ד דינר:

לא ס"ד דומיא דיעוה מה ייעוד אע"ג דאי בעי מיעוד ואי בעי לא מיעוד כל היבא דלא מציי מיעוד לא הוה ובינא וביני ה"ג אבל היבא דלא מציי מיגרעא לא הוה ובינא וביני וקידושי אשה לב"ש נפקא להו מאמה העבריה מה אמה העבריה בפרוטה לא מקניא אף אשה בפרוטה לא מוקדשא ואימא פלגא דינר ואימא שתי פרוטות כיון דאפיקתיה מפרוטה אוקמה אדינר רבא אמר היינו טעמא דב"ש שלא יהו בנות ישראל כהפקה: וב"ה אומרים בפרוטה: סבר רב יוסף למומר פרוטה כל דהו א"ל אביי והא עלה קתני כמה היא פרוטה אחד משמנה באיסק האיטלקי וב"ה מ'מ בדורו של משה אבל הכא כ' כדחשבה להו לאינשי והא כי אתא רב דימי אמר רבי סימאי בדורו כמה היא פרוטה אחד משמנה באיסק האיטלקי וכי אתא רבין אמר רבי דוסתאי ורבי ינאי ורבי אושעיא שיערו כמה הוי פרוטה אחד מששה באיסק האיטלקי א"ל רב יוסף אי הכי היינו דתנינא צא וחשוב כמה פרוטות בשני סלעים יותר מאלפים השתא אלפים לא הויין יתר מאלפים קרי להו אמר להו ההוא סבא אנא תנינא לה קרוב לאלפים סוף סוף אלפא וחמש מאה ותלתין ושיתא הוא דהויין כיון דנפקא להו מפלגא קרוב לאלפים קרי ליה גופא כי אתא רב דימי אמר שיער ר' סימאי בדורו כמה היא פרוטה אחד משמנה באיסק האיטלקי וכי אתא רבין אמר שיערו ר' דוסתאי ורבי ינאי ור' אושעיא כמה היא פרוטה אחד מששה באיסק האיטלקי וכי אתא רב דימי אמר שיערו ר' דוסתאי ורבי ינאי ור' אושעיא כמה היא פרוטה אחד מששה באיסק האיטלקי אמר ליה אביי לרב דימי נימא את ורבין בפלוגתא דהני תנאי קא מיפלגותו דתנינא פרוטה שאמרו חכמים אחד משמנה באיסק האיטלקי שש מעה כסף דינר מעה שני פונדיונין פונדיון שני איסרין איסר שני מוסמיסים מסמם שני קונטריונין קונטרנק שתי פרוטות נמצא פרוטה אחת משמנה באיסק האיטלקי רבן שמעון בן גמליאל אומר שלשה הדרסין למעה שני הנצין להדרים שני שמנין להנין ב' פרוטות לשמין נמצא פרוטה אחת מששה באיסק האיטלקי לימא דמר אמר כת"ק ורבין דאמר כרשב"ג א"ל בין דידי ובין רבין אליבא דת"ק ולא קשיא הא דאיקור איסורי הא דוול איסורי הא דאיקור איסורי קום עשרים וארבע בווא הא דוול קום תלתין ותרין בווא אמר שמואל קידשה בתמרה אפילו עומד כור תמרים בדינר מקודשת חיישין שמה שוה פרוטה במדי והא אנן תנן ב"ה אומרים בפרוטה ובשוה פרוטה לא קשיא הא בקידושי ודאי יאה בקידושי ספק ההוא גברא דאקדיש בוואא דאורזי יתיב רב שימי בר חייא קמיה דרב וקא מעיין בה אי אית בה שוה פרוטה אין אי לא לא ואי לית בה שוה פרוטה לא והאמר שמואל חיישין לא קשיא הא בקידושי ודאי הא בקידושי ספק ההוא גברא דאקדיש באבנא דכחולא יתיב רב חסדא וקא משער ליה אי אית ביה שוה פרוטה אין ואי לא לא ואי לית ביה שוה פרוטה לא והא אמר שמואל חיישין רב חסדא לא סבר ליה דשמואל אמרה ליה אימיה והא ההוא יומא דקדשה הוה ביה שוה פרוטה אמר לה לאו כל כמיך דאסרת לה אבתרא לאו

לא ס"ד דומיא דיעוה מה ייעוד אע"ג דאי בעי מיעוד ואי בעי לא מיעוד כל היבא דלא מציי מיעוד לא הוה ובינא וביני ה"ג אבל היבא דלא מציי מיגרעא לא הוה ובינא וביני וקידושי אשה לב"ש נפקא להו מאמה העבריה מה אמה העבריה בפרוטה לא מקניא אף אשה בפרוטה לא מוקדשא ואימא פלגא דינר ואימא שתי פרוטות כיון דאפיקתיה מפרוטה אוקמה אדינר רבא אמר היינו טעמא דב"ש שלא יהו בנות ישראל כהפקה: וב"ה אומרים בפרוטה: סבר רב יוסף למומר פרוטה כל דהו א"ל אביי והא עלה קתני כמה היא פרוטה אחד משמנה באיסק האיטלקי וב"ה מ'מ בדורו של משה אבל הכא כ' כדחשבה להו לאינשי והא כי אתא רב דימי אמר רבי סימאי בדורו כמה היא פרוטה אחד משמנה באיסק האיטלקי וכי אתא רבין אמר רבי דוסתאי ורבי ינאי ורבי אושעיא שיערו כמה הוי פרוטה אחד מששה באיסק האיטלקי א"ל רב יוסף אי הכי היינו דתנינא צא וחשוב כמה פרוטות בשני סלעים יותר מאלפים השתא אלפים לא הויין יתר מאלפים קרי להו אמר להו ההוא סבא אנא תנינא לה קרוב לאלפים סוף סוף אלפא וחמש מאה ותלתין ושיתא הוא דהויין כיון דנפקא להו מפלגא קרוב לאלפים קרי ליה גופא כי אתא רב דימי אמר שיער ר' סימאי בדורו כמה היא פרוטה אחד משמנה באיסק האיטלקי וכי אתא רבין אמר שיערו ר' דוסתאי ורבי ינאי ור' אושעיא כמה היא פרוטה אחד מששה באיסק האיטלקי וכי אתא רב דימי אמר שיערו ר' דוסתאי ורבי ינאי ור' אושעיא כמה היא פרוטה אחד מששה באיסק האיטלקי אמר ליה אביי לרב דימי נימא את ורבין בפלוגתא דהני תנאי קא מיפלגותו דתנינא פרוטה שאמרו חכמים אחד משמנה באיסק האיטלקי שש מעה כסף דינר מעה שני פונדיונין פונדיון שני איסרין איסר שני מוסמיסים מסמם שני קונטריונין קונטרנק שתי פרוטות נמצא פרוטה אחת משמנה באיסק האיטלקי רבן שמעון בן גמליאל אומר שלשה הדרסין למעה שני הנצין להדרים שני שמנין להנין ב' פרוטות לשמין נמצא פרוטה אחת מששה באיסק האיטלקי לימא דמר אמר כת"ק ורבין דאמר כרשב"ג א"ל בין דידי ובין רבין אליבא דת"ק ולא קשיא הא דאיקור איסורי הא דוול איסורי הא דאיקור איסורי קום עשרים וארבע בווא הא דוול קום תלתין ותרין בווא אמר שמואל קידשה בתמרה אפילו עומד כור תמרים בדינר מקודשת חיישין שמה שוה פרוטה במדי והא אנן תנן ב"ה אומרים בפרוטה ובשוה פרוטה לא קשיא הא בקידושי ודאי יאה בקידושי ספק ההוא גברא דאקדיש בוואא דאורזי יתיב רב שימי בר חייא קמיה דרב וקא מעיין בה אי אית בה שוה פרוטה אין אי לא לא ואי לית בה שוה פרוטה לא והאמר שמואל חיישין לא קשיא הא בקידושי ודאי הא בקידושי ספק ההוא גברא דאקדיש באבנא דכחולא יתיב רב חסדא וקא משער ליה אי אית ביה שוה פרוטה אין ואי לא לא ואי לית ביה שוה פרוטה לא והא אמר שמואל חיישין רב חסדא לא סבר ליה דשמואל אמרה ליה אימיה והא ההוא יומא דקדשה הוה ביה שוה פרוטה אמר לה לאו כל כמיך דאסרת לה אבתרא לאו

לא ס"ד דומיא דיעוה מה ייעוד אע"ג דאי בעי מיעוד ואי בעי לא מיעוד כל היבא דלא מציי מיעוד לא הוה ובינא וביני ה"ג אבל היבא דלא מציי מיגרעא לא הוה ובינא וביני וקידושי אשה לב"ש נפקא להו מאמה העבריה מה אמה העבריה בפרוטה לא מקניא אף אשה בפרוטה לא מוקדשא ואימא פלגא דינר ואימא שתי פרוטות כיון דאפיקתיה מפרוטה אוקמה אדינר רבא אמר היינו טעמא דב"ש שלא יהו בנות ישראל כהפקה: וב"ה אומרים בפרוטה: סבר רב יוסף למומר פרוטה כל דהו א"ל אביי והא עלה קתני כמה היא פרוטה אחד משמנה באיסק האיטלקי וב"ה מ'מ בדורו של משה אבל הכא כ' כדחשבה להו לאינשי והא כי אתא רב דימי אמר רבי סימאי בדורו כמה היא פרוטה אחד משמנה באיסק האיטלקי וכי אתא רבין אמר רבי דוסתאי ורבי ינאי ורבי אושעיא שיערו כמה הוי פרוטה אחד מששה באיסק האיטלקי א"ל רב יוסף אי הכי היינו דתנינא צא וחשוב כמה פרוטות בשני סלעים יותר מאלפים השתא אלפים לא הויין יתר מאלפים קרי להו אמר להו ההוא סבא אנא תנינא לה קרוב לאלפים סוף סוף אלפא וחמש מאה ותלתין ושיתא הוא דהויין כיון דנפקא להו מפלגא קרוב לאלפים קרי ליה גופא כי אתא רב דימי אמר שיער ר' סימאי בדורו כמה היא פרוטה אחד משמנה באיסק האיטלקי וכי אתא רבין אמר שיערו ר' דוסתאי ורבי ינאי ור' אושעיא כמה היא פרוטה אחד מששה באיסק האיטלקי וכי אתא רב דימי אמר שיערו ר' דוסתאי ורבי ינאי ור' אושעיא כמה היא פרוטה אחד מששה באיסק האיטלקי אמר ליה אביי לרב דימי נימא את ורבין בפלוגתא דהני תנאי קא מיפלגותו דתנינא פרוטה שאמרו חכמים אחד משמנה באיסק האיטלקי שש מעה כסף דינר מעה שני פונדיונין פונדיון שני איסרין איסר שני מוסמיסים מסמם שני קונטריונין קונטרנק שתי פרוטות נמצא פרוטה אחת משמנה באיסק האיטלקי רבן שמעון בן גמליאל אומר שלשה הדרסין למעה שני הנצין להדרים שני שמנין להנין ב' פרוטות לשמין נמצא פרוטה אחת מששה באיסק האיטלקי לימא דמר אמר כת"ק ורבין דאמר כרשב"ג א"ל בין דידי ובין רבין אליבא דת"ק ולא קשיא הא דאיקור איסורי הא דוול איסורי הא דאיקור איסורי קום עשרים וארבע בווא הא דוול קום תלתין ותרין בווא אמר שמואל קידשה בתמרה אפילו עומד כור תמרים בדינר מקודשת חיישין שמה שוה פרוטה במדי והא אנן תנן ב"ה אומרים בפרוטה ובשוה פרוטה לא קשיא הא בקידושי ודאי יאה בקידושי ספק ההוא גברא דאקדיש בוואא דאורזי יתיב רב שימי בר חייא קמיה דרב וקא מעיין בה אי אית בה שוה פרוטה אין אי לא לא ואי לית בה שוה פרוטה לא והאמר שמואל חיישין לא קשיא הא בקידושי ודאי הא בקידושי ספק ההוא גברא דאקדיש באבנא דכחולא יתיב רב חסדא וקא משער ליה אי אית ביה שוה פרוטה אין ואי לא לא ואי לית ביה שוה פרוטה לא והא אמר שמואל חיישין רב חסדא לא סבר ליה דשמואל אמרה ליה אימיה והא ההוא יומא דקדשה הוה ביה שוה פרוטה אמר לה לאו כל כמיך דאסרת לה אבתרא לאו

(א) [במנו קו ע"א], (ב) [במני: כדשמואל], (ג) מ"ב פ' ויקרא (ד) ב"מ מד: (ה) ע"ד פ"ד מ"ו תוספתא דב"ב ספ"ה (ו) [במני: דקדש], (ז) [ל' דהודי וכן בברכות נו. ובשבת מה. ובמנוח מנ: אורי ופשי"ו מוין וכן העמיקן תוס' לעיל ח. ד"ה אף שוה ועין בערך ערך ווד ופשי"ו (ז) [במני: דקדש], (ח) [במני: דה. וכן בהמשך בכל הענין], (ט) [ל' אמה. ועי"פ], (י) [בדפ"ר: אמתא], (יא) [שמות אמתא], (יב) [בדפ"ר: לוקות. ויעי"פ להקנות], (יג) [ב"מ מד ע"ג], (יד) [ל' אמה פרוטה. רש"י], (טו) [בדפ"ר: דלדרי], (טז) [ל' אמה, וכו']

הנהגות הב"ה

(א) רש"י ד"ה והא מן וכו' לקידושי: